វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា
The NGO Forum on Cambodia

Working Together for Positive Change **ធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីភាពប្រសើរឡើង**

ការវិភាគលើច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់ការគ្រប់គ្រង (ច្បាប់ថវិកាជាតិ)ឆ្នាំ២០១០

ចំណាយចរន្តជាក់ស្តែង ជាភាគរយនៃថវិកាវិភាជន៍ នៅក្នុងច្បាប់ថវិកា ២០០៦-២០០៩

ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ	**២០០៦**	**២០០៧**	**២០០៨**	**២០០៩e**
ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី	១៧៣.៤%	១៩០.៨%	១៩១.0%	២០៦.៤%
ក្រសួងមហាផ្ទៃ-ផ្នែករដ្ឋបាលទូទៅ	១៩១.១%	១៦០.២%	១៣៥.៣%	១៥៥.0%
ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ	១៨៥.២%	១៧២.៨%	១៣០.៥%	១១៤.1%
គណៈកម្មការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត	១១៣.0%	១០៧៣.៥%	៦៧៧.៩%	១៧២.៣%
ក្រសួងការពារជាតិ	១០៥.៤%	១១៦.៣%	១៤៧.២%	១៥១.២%
ក្រសួងមហាផ្ទៃ-ផ្នែកសន្តិសុខសាធារណៈ	១០៨.៨%	១៣០.២%	១៤០.១%	១៣៧.0%
ក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល	៣៣៩.៣%	៣៤៧.៥%	៨០៩.៧%	២៩១.៧%

មាតិកា

សង្ខេប ០២
១-សេចក្តីផ្តើម ០៣
២-ចំណូលថវិកាជាតិឆ្នាំ២០១០.. ០៤
៣-ចំណាយចរន្តរបស់ក្រសួងអាទិភាព.. ០៥
៣-១ ថវិកាបន្ថែមផ្តល់ជូន បណ្តាខេត្ត វិស័យការពារជាតិនិងសន្តិសុខ ប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពសង្គម គម្រោងប្រាក់
លាភការបន្ថែមតាមសមិទ្ធកម្មការងាររបស់មន្ត្រីរាជការ និងកន្សោមអាទិភាព.. ០៨
៣-២ ចំណាយមិនបានគ្រោងទុក ឬចំណាយត្រៀមបំរុង.. ១០
៤-ចំណាយមូលធន.. ១០
៦- សំណូមពរចំពោះច្បាប់ថវិកាជាតិនាពេលអនាគត.. ១៣

ខែសីហា ឆ្នាំ២០១១

ភ្នំពេញ កម្ពុជា

ការវិភាគលើច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់ការគ្រប់គ្រង(ច្បាប់ថវិកាជាតិ)ឆ្នាំ២០១០[១]

វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា (NGO Forum on Cambodia) បានចាប់ផ្តើមធ្វើការងារលើការតាមដានថវិកាជាតិនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ដោយមានគោលបំណងដើម្បីជំរុញឱ្យមានកិច្ចពិភាក្សាក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធគ្រប់រូបដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោលទៅនឹងថវិកាជាតិ រាប់បញ្ចូលទាំងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល សមាជិក សមាជិការដ្ឋសភា សារព័ត៌មាន សាស្ត្រាចារ្យ និស្សិត បុគ្គលិកអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប ។

សេចក្តីសង្ខេប

ច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០ បង្ហាញថារាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា រំពឹងថានឹងប្រមូលចំណូលបានចំនួនជិត ២ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកក្នុងការប្រតិបត្តិនៅឆ្នាំ២០១០។ ការចំណាយនូវប្រាក់ចំណូល ដែលទទួលបានពីពន្ធ កំរៃថ្លៃឈ្នួលផ្សេងៗ និងប្រាក់ពិន័យ ដែលបង់ដោយប្រជាពលរដ្ឋ និងក្រុមហ៊ុន ព្រមទាំងជំនួយឥតសំណង និងប្រាក់កម្ចីពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ គឺជាឧបករណ៍ដ៏មានសក្តានុពលបំផុតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដើម្បីសម្រេចគោលដៅ និងវត្ថុបំណង ដែលបានចែងនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី ២ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ។

ច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០ ត្រូវឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន។ ក្នុងកំឡុងពេល តម្លៃអាហារដែលចាប់ឡើងថ្លៃនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨ កំពុងបន្តឡើងថ្លៃខ្ពស់ មានគ្រួសារជាច្រើនដែល ប្រាក់ចំណូលរបស់ខ្លួនបានធ្លាក់ចុះដោយសារតែការបាត់បង់ការងារ និងការខ្វះខាតការងារក្នុងវិស័យសំណង់ កាត់ដេរសំលៀកបំពាក់ និងវិស័យទេសចរណ៍។ ការស្រាវជ្រាវនាពេលថ្មីៗនេះ ដែលធ្វើឡើងដោយសមាគមសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបង្ហាញថា ការសម្រេចបានក្នុងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនាពេលថ្មីៗនេះ កំពុងត្រូវបានគម្រាមកំហែងដោយសារតែគ្រួសារនៅជនបទជាច្រើនដែលបានរងផលប៉ះពាល់ពីវិបត្តិកំពុងជួបប្រទះនឹងអសន្តិសុខស្បៀង ការកាត់បន្ថយការចំណាយលើសុខភាព ការខ្ចីប្រាក់ដើម្បីចំណាយលើសុខភាព ការចំណាយប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ និងសងបំណុលចាស់។ បន្ទាប់មក ការកើនឡើងនៃបំណុលធ្វើឱ្យគ្រួសារទាំងនេះក្លាយជាគ្រួសារងាយរងគ្រោះនៅក្នុងពេលអនាគតដ៏ឆាប់ខាងមុខដោយសារតែគ្រួសារទាំងនេះមានឱកាសតិចតួចក្នុងការសងបំណុលទាំងនេះវិញក្នុងស្ថានភាពវិបត្តិ និងក្រោយវិបត្តិ។

ការអភិវឌ្ឍវិជ្ជមាននៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០ មានដូចជា:

- ការកើនឡើងខ្លាំងនូវកញ្ចប់ថវិកាវិភាជន៍ចំពោះវិស័យកសិកម្ម និងអភិវឌ្ឍជនបទ ដែលលើកកម្ពស់ក្តីសង្ឃឹមឱ្យមានការអភិវឌ្ឍបន្តទៀតក្នុងការថែរក្សា និងពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្តនៅជនបទដូចជា ផ្លូវថ្នល់ ការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ដែលចាំបាច់សម្រាប់ដំណើរឆ្ពោះទៅរកទីផ្សារ និងទិន្នផលកាន់តែខ្ពស់។
- ការបង្កើនពន្ធលើមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន(ជាពិសេសរថយន្តទំនើប) និងការបង្កើតពន្ធលើអចលនទ្រព្យដែលមានអត្រា 0.១% នឹងបង្កើនប្រាក់ចំណូលរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ពន្ធលើអចលទ្រព្យនៅអត្រា 0.១% លើដី ផ្ទះ អគារ និងសំណង់ផ្សេងៗ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងលើកកម្ពស់ការវិនិយោគដែលមានផលិតភាព និងបង្អាក់ទៅដល់ ឬកាត់បន្ថយការទិញដីស្តុកទុកសម្រាប់លក់យកចំណេញ និងដែលមិនមានការប្រើប្រាស់សម្រាប់ផលិតកម្ម។

បញ្ហាសម្រាប់ការពិចារណាក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ថវិកា២០១០ និងវិភាជន៍ថវិកាឆ្នាំ២០១១:

- វិភាជន៍កញ្ចប់ថវិកាចរន្តសម្រាប់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និង ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ស្ថិតនៅក្រោមកំណើនវិភាជន៍ថវិកាជាមធ្យម ហើយគួរតែបង្កើនឱ្យបានខ្ពស់ជាងនេះនៅក្នុងច្បាប់ថវិកានៅឆ្នាំក្រោយ បើផ្អែកលើតម្រូវការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ និងការឈានទៅសម្រេចបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហសវត្សរ៍កម្ពុជា(CMDG)។

[១] ដោយសារការបោះពុម្ពអត្ថបទវិភាគនេះត្រូវបានពន្យារពេល ដូច្នេះចំនុចមួយចំនួនដែលមានការវិវឌ្ឍន៍ ត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មដើម្បីឱ្យលទ្ធផលនៃការវិភាគនេះនៅតែមានសុពលភាពសម្រាប់ការពិចារណាដោយភាគីពាក់ព័ន្ធ។

- បញ្ហាស្រដៀងគ្នានេះដែរ ត្រូវបានលើកឡើងសម្រាប់កញ្ចប់ចំណាយថវិកាចរន្តសម្រាប់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដោយសារតែមានតម្រូវការពិតប្រាកដមួយ ដើម្បីលើកកម្ពស់សេវាផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្ម និងការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម ។
- យោងតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២ កន្សោមអាទិភាព (Priority Mission Groups) និងគម្រោងប្រាក់លាភការបន្ថែមដោយផ្អែកលើលទ្ធផលការងារ ឬតាមសមិទ្ធកម្មការងាររបស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល (Merit Based Pay Initiative) មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការធ្វើកំណែទម្រង់ស៊ីជំរៅទូទាំងប្រទេស ។ ការបង្កកនូវកន្សោមអាទិភាព និងប្រាក់លាភការបន្ថែមតាមសមិទ្ធកម្មការងារដូចដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងហេតុភ្ជាប់ជាមួយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាជាតិឆ្នាំ២០១០ អាចមានផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានលើវឌ្ឍនៈភាពនៃការអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់សំខាន់ៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា[២] ។

ព័ត៌មាន និងសំណូមពរចំពោះវិភាជន៍ថវិកាតាមវិស័យក៏ត្រូវបានផ្តល់ជូនដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលសំខាន់ៗមួយចំនួនដែលធ្វើការក្នុងវិស័យសុខាភិបាល អប់រំ និង វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ ដែលរួមមានអង្គការមេឌីខាំ (MEDiCAM) អង្គការភាពជាដៃគូអប់រំនៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (NEP) និងអង្គការភាពជាដៃគូសង្គមស៊ីវិលកម្ពុជា (CCSP) ។

១.សេចក្តីផ្តើម: ច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០ត្រូវឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន

ច្បាប់ថវិកាជាតិ គឺជាឧបករណ៍ដ៏មានសារៈសំខាន់បំផុតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការអនុវត្តផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងតាមវិស័យដើម្បីសម្រេចបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។ ឆ្នាំ ២០០៨ និង ២០០៩ គឺជាឆ្នាំដ៏លំបាកសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋជាច្រើន ជាពិសេសប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ និងសហគមន៍ងាយរងគ្រោះ ។

វិបត្តិស្បៀងអាហារដែលបានចាប់ផ្តើមនៅដើមឆ្នាំ២០០៨ មានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់លទ្ធផលដែលទទួលបានពីការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រកន្លងមកដូច ដែលអាចឃើញនៅក្នុងរូបទី១ ដែលតម្លៃទំនិញភាគច្រើនបានបន្តមានថ្លៃខ្ពស់ជាពិសេស ដែលធ្វើឱ្យប្រពលរដ្ឋក្រីក្រដែលចំណាយ ៨៣% នៃប្រាក់ចំណូលរបស់ខ្លួន លើម្ហូបអាហារជួបការលំបាក ។

នៅពេលដែលយុវជន និងយុវតី កំពុងឈានជើងចូលទៅក្នុងទីផ្សារការងារ វិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុដែលកើតឡើងនៅចុងឆ្នាំ២០០៨ បណ្តាលឱ្យមានការបាត់បង់ការងារច្រើនជាពិសេសនៅក្នុងវិស័យសំណង់ និងឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ[៣]

រូបទី ១: មុខទំនិញជ្រើសរើសមួយចំនួន ឆ្នាំ២០០៧-២០០៩
(គិតជា រៀល ក្នុង ១ គ.ក្រ)

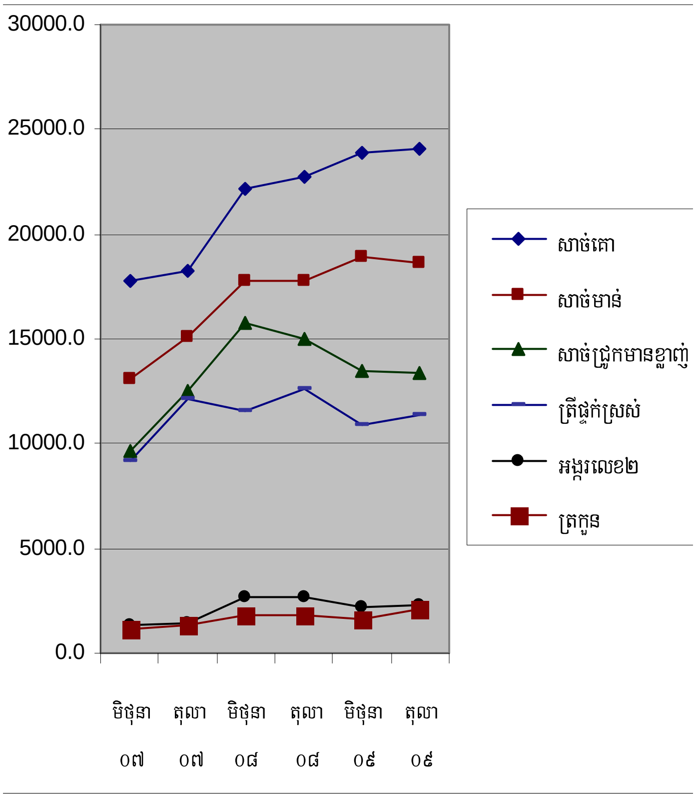

ប្រភព: វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ២០០៩

---

[២] គិតមកដល់ខែតុលា ឆ្នាំ២០១០ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដោយមានការសម្របសម្រួលជាមួយនឹងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍បានអនុវត្តនូវប្រព័ន្ធលាភការថ្មីដែលជំនួសប្រព័ន្ធទាំងពីរដែលត្រូវបានបញ្ចប់ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពនៃការបំពេញការងាររបស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិលដែលធ្វើការលើកម្មវិធីកំណែទម្រង់សំខាន់ៗ ។ ប្រព័ន្ធថ្មីនោះមានឈ្មោះថា ចំណាយប្រតិបត្តិការអាទិភាព (Priority Operation Cost-POC) ដែលមានការកំណត់អត្រាប្រាក់បៀវត្សយ៉ាងច្បាស់លាស់សម្រាប់មន្ត្រីដែលចូលរួមក្នុងក្របខ័ណ្ឌនេះ ។

[៣] យោងតាម UNCT : *ការធ្លាក់ចុះសេដ្ឋកិច្ចសកលៈ ឱកាស ឬវិបត្តិ* (វិច្ឆិកា ២០០៩) ។ ការងារចំនួន ៦៣.០០០ បានបាត់បង់នៅក្នុងវិស័យកាត់ដេរ ។

និងបណ្តាលឱ្យគ្រួសារជាច្រើនមានការថយចុះនូវប្រាក់ចំណូលជាខ្លាំង។ ជាងនេះ ទៅទៀត គ្រួសារដែលបង្កបង្កើនផលដំណាំកៅស៊ូ ដំឡូងមី សណ្តែកសៀង និងពោត ជួបឧបសគ្គជាខ្លាំង ដោយសារតែការកើន ឡើងការចំណាយក្នុងអំឡុងពេលដាំដុះ ហើយតម្លៃផលិតផលទាំងនេះនៅលើទីផ្សារអន្តរជាតិបានធ្លាក់ចុះក្នុងអំឡុងពេលប្រមូលផលកន្លង មក។

ដោយយន្តការដោះស្រាយតាមទំលាប់របស់ប្រជាជនក្រីក្រ (តាមរយៈការលក់កម្លាំងពលកម្ម និងចំណាកស្រុក) មិនមាន ដោយសារតែឥទ្ធិពលនៃវិបត្តសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកមកលើកម្ពុជា ការសិក្សាថ្មីៗនេះ ដែលធ្វើឡើងដោយសមាគមសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបង្ហាញថា លទ្ធផលដែលទទួលបានពីការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រត្រូវបានគម្រាមកំហែង ដោយសារតែគ្រួសារនៅជនបទជាច្រើនបានប្រឈមមុខនឹង បញ្ហាអសន្តិសុខស្បៀង ការកាត់បន្ថយការចំណាយលើសុខភាព ការខ្ចីប្រាក់ដើម្បីចំណាយលើសុខភាព ការចំណាយប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ និងសងបំណុលចាស់។ ការកើនឡើងនៃបំណុលអាចធ្វើឱ្យគ្រួសារទាំងនេះក្លាយជាគ្រួសារងាយរងគ្រោះនៅក្នុងពេលអនាគតដោយសារតែ គ្រួសារទាំងនេះមានឱកាស ឬលទ្ធភាពតិចតួចក្នុងការសងបំណុលទាំងនេះ។

តាមរយៈថវិកាជាតិ ដោយរួមមានជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ រាជរដ្ឋាភិបាលគួរផ្តល់អាទិភាពលើតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋងាយរងគ្រោះ បំផុត និងគាំទ្រដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អ្នកទាំងនោះ ដើម្បីធ្វើឱ្យងើបឡើងវិញពីវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ និងមានភាពប្រសើរឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១០។ សមាសធាតុសំខាន់សម្រាប់ការងើបឡើងវិញពីវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ រួមមានការផ្តល់សំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម សេវាសុខភាពសមរម្យ ដែលអ្នកក្រអាចទទួលបាន រក្សាឱ្យកុមារនិងយុវជននៅសាលារៀន ការវិនិយោគលើវិស័យកសិកម្មនិងការអភិវឌ្ឍជនបទ និងបន្តអនុវត្ត កម្មវិធីកំណែទម្រង់សំខាន់ៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការវិភាគតួរលេខនៅក្នុងច្បាប់ថវិកាជាតិឆ្នាំ២០១០ ខាងក្រោម និងសំណូមពរដែល បានលើកឡើងជូនសមាជិកសភាសម្រាប់ការពិភាក្សានៅក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គរបស់សភាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាជាតិឆ្នាំ២០១០ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនៅថ្ងៃច័ន្ទ ទី៣0 ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយយោងលើស្ថានភាពលំបាក និងបញ្ហាប្រឈមនានា ដែល ក្រុមប្រជាជនក្រីក្រ និងងាយរងគ្រោះបាន និងកំពុងជួបប្រទះ។

២.ចំណូលថវិកាជាតិឆ្នាំ២០១០

ច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០ជាឧបករណ៍ដ៏សំខាន់បំផុតតែមួយគត់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីសម្រេចបាននូវទស្សនៈវិស័យរបស់ខ្លួន ដូចដែលមានចែងក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ។ សម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០១០ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជារំពឹងថានឹងទទួលបានចំណូល ១.៩៧៦,៨ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកនៅក្នុងឆ្នាំនេះ ដែលមានការកើនឡើង ១២ ភាគរយ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងចំណូលរំពឹងទុកក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០០៩។

ភាគច្រើននៃចំណូលថវិកាជាតិដែលបានគ្រោងសម្រាប់ឆ្នាំ២០១០ ត្រូវប្រមូលពីក្នុងប្រទេស ដែលទទួលបានពីពន្ធលើតម្លៃបន្ថែម (៤៣២ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក) និងពន្ធផ្សេងៗ ថ្លៃឈ្នួល និងការផាកពិន័យបង់ដោយអ្នកប្រើប្រាស់ និងក្រុមហ៊ុន។ ចំណូលមកពី ប្រភពខាងក្រៅ[៤] ដែលដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងច្បាប់ថវិកាមាន ២៥ ភាគរយនៃចំណូលដែលបានគ្រោង ហើយថវិកាមួយផ្នែកនេះត្រូវបានប្រើ សម្រាប់គាំទ្រចំណាយមូលធន (គម្រោងផែនការវិនិយោគសាធារណៈក្រោមក្រសួងពាក់ព័ន្ធនីមួយៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល) នៃថវិកាជាតិ។

[៤] ចំណូលនេះគឺបានប្រភពពីហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេសដែលគាំទ្រដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ឬម្ចាស់ជំនួយ។

រូបភាព ២: ចំណែកនៃចំណូលថវិកាជាតិតាមប្រភពសំខាន់ៗនៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០

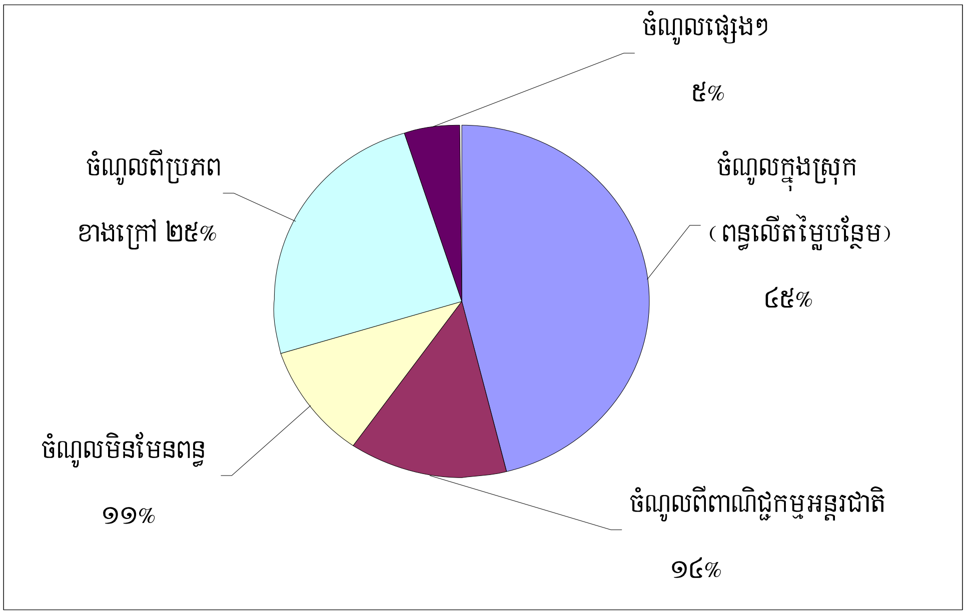

ប្រភព: ច្បាប់ថវិកា ២០១០

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រមូលចំណូលទាំងនេះ ដើម្បីផ្តល់ទំនិញ និងសេវាសាធារណៈ និងដើម្បីកសាង និងអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេស ដូចមានចែងក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី ២ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ។

ការអភិវឌ្ឍជាវិជ្ជមានចំពោះចំណូល ដែលមាននៅក្នុងច្បាប់ថវិកា២០១០នេះគឺ:

១. ការបង្កើនអត្រាពន្ធលើមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនជាពិសេសជាមួយនឹងកំណើនខ្ពស់បំផុតទៅលើរថយន្តទេសចរណ៍ទំនើប និងដែលមានកំលាំងសេះខ្ពស់ និង

២. ការកំណត់ពន្ធលើអចលនទ្រព្យដែលមានអត្រា 0.១ ភាគរយ[៥] ក្នុងនោះមាន ដី ផ្ទះ អគារ និងសំណង់ផ្សេងៗដែលសង់ភ្ជាប់នឹងដីនោះដែលមានតម្លៃលើសពី ១០០ លានរៀល (ឬប្រហែល ២៤.000 ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក)។ តម្លៃអចនលទ្រព្យត្រូវកំណត់តាមតម្លៃទីផ្សារដោយគណៈកម្មការវាយតម្លៃអចលនទ្រព្យដែលត្រូវបានបង្កើតដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ មូលដ្ឋានគិតពន្ធនេះ គឺគិតតាមតម្លៃទីផ្សារនៃអចលនទ្រព្យទាំងនេះ ដោយកាត់បន្ថយនូវទឹកប្រាក់ចំនួន ១០០ លានរៀល។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏មានការលើកលែងមួយចំនួនផងដែរចំពោះការយកពន្ធនេះក្នុងនោះរួមមាន ដីធ្លីកសិកម្ម អចលនទ្រព្យរដ្ឋ អចលនទ្រព្យដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគមន៍សម្រាប់គោលដៅសុទ្ធសាធខាងសាសនា និងសប្បុរសធម៌ ឬមិនសំដៅរកប្រាក់ចំណេញ អចលនទ្រព្យជាកម្មសិទ្ធិរបស់បេសកកម្មការទូតឬកុងសុលបរទេស អង្គការអន្តរជាតិ និងទីភ្នាក់ងារកិច្ចសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេសរបស់រដ្ឋាភិបាលផ្សេងៗ។ វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា សូមស្វាគមន៍ចំពោះគំនិតផ្តួចផ្តើមនៃការប្រមូលពន្ធលើអចលនទ្រព្យនេះ ដោយរំពឹងថានឹងជំរុញការវិនិយោគ និងបង្កើនផលិតភាពប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងរារាំងការកាន់កាប់ដីទុកទំនេរសម្រាប់លក់។

៣. ចំណាយចរន្តរបស់ក្រសួងអាទិភាព

ចំណាយថវិកាត្រូវបានចែកចេញជាពីរផ្នែកគឺចំណាយថវិកាចរន្តដែលត្រូវផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយប្រភពធនធានក្នុងស្រុក និងផ្នែកមូលធននៃថវិកាដែលពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងលើហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ (២៥ ភាគរយនៃចំណូលសរុបពីប្រភពខាងក្រៅ)។ ការវិភាជន៍ចំណាយថវិកានៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០ សម្រាប់ចំណាយចរន្ត (ដូចជា ប្រាក់ខែ ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ ចំណាយលើការថែទាំបន្ទាប់បន្សំ

---

[៥] ពន្ធនេះនឹងផ្អែកទៅតាមភូមិសាស្ត្ររដ្ឋបាលរបស់ក្រុង និងការិយាល័យខេត្ត។

ចំណាយប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ) បង្ហាញរូបភាពចំរុះមួយសម្រាប់វិស័យការងាររបស់ក្រសួងដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ថាជាក្រសួងអាទិភាពនៅក្នុងឆ្នាំកន្លងមក។

តារាងទី ១ ខាងក្រោមនេះបង្ហាញថា ការបែងចែកថវិកាទៅឱ្យក្រសួងសុខាភិបាល ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ បានកើនឡើង ***លើកំណើនចំណាយគិតជាមធ្យម*** (គូសចំណាំដោយពណ៌ប្រផេះ)។ ការវិភាជន៍ថវិកានេះជាការបែងចែកគួរឱ្យកោតសរសើរ និងស្របតាមតម្រូវការដែលបានទទួលស្គាល់គឺដើម្បីៈ

(១) ***លើកកម្ពស់ការផ្តល់សេវាថែទាំសុខភាព*** ជាពិសេសអង្គការ MEDiCAM បានផ្តល់អនុសាសន៍ថា គួរតែមានកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់ផ្តល់សេវាគាំពារសុខភាពមាតា និងទារកដោយឥតគិតថ្លៃ ដូចជា សេវាថែទាំសង្គ្រោះបន្ទាន់ ការផ្តល់សេវាសម្រាលដោយឆ្មបជំនាញតាមមណ្ឌលសុខភាព ការថែទាំការឆ្លងមេរោគនៅពេលទារកទើបនឹងប្រសូត្រ និងការផ្តល់អាហារូបត្ថម្ភសម្រាប់មាតា និងទារក។ ប្រសិនបើគ្មានកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់សេវាទាំងអស់នេះទេ ប្រទេសកម្ពុជានឹងពុំមានលទ្ធភាពសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហសវត្សរ៍ចំនុចទី៤ និងទី៥បានទេ។

(២) ***លើកកម្ពស់ការបំពេញតួនាទីរបស់ប្រព័ន្ធតុលាការ***

(៣) ***ថែទាំ និងពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទរួមមាន ផ្លូវថ្នល់ ការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងធារាសាស្ត្រតាមទីជនបទ*** ដែលត្រូវការជាចាំបាច់សម្រាប់ផ្តល់លទ្ធភាពបានប្រសើរដល់ការដឹកជញ្ជូនទៅកាន់ទីផ្សារ និងទិន្នផលផលិតកម្មកសិកម្មខ្ពស់ជាងមុន។ ទាំងក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយមមានអាណត្តិសំខាន់មួយនៅក្នុងវិស័យនេះ និងចូលរួមចំណែកដល់ការវិនិយោគសាធារណៈនៅតាមតំបន់ទីជនបទដែលផ្តល់ផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានពីការវិនិយោគនេះចំពោះកសិករខ្នាតតូច។

តារាងទី ១: ចំណាយចរន្តតាមប្រភេទ និងតាមក្រសួងពាក់ព័ន្ធដែលបានជ្រើសរើស គិតជាលានដុល្លារ

	ច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ ២០០៩	ការអនុវត្តថវិកា ២០០៩	ច្បាប់ថវិកា ឆ្នាំ២០១០	ភាគរយនៃ ការអនុវត្តថវិកា ២០០៩	បំរែបំរួល ២០១០/២០០៩
ចំណាយចរន្តសរុប	**១.០៦៤**	**១.១៥៣**	**១.២២៧**	**១០៨.៤%**	**១៥%**
ក. រដ្ឋបាលទូទៅ	**១៤៩**	**២០០**	**១៦៩**	**១៣៤.៥%**	**១៤%**
រដ្ឋសភាជាតិ	២៥	២៥	២៨	១០០.០%	១២%
ក្រសួងយុត្តិធម៌	៧	៧	៩	១០០.១%	៣០%
អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ	២	២	២	៩៨.១%	-១%
ខ. ការពារជាតិ និងសន្តិសុខ	**២១៩**	**៣១៩**	**២៨១**	**១៤៦.០%**	**២៨%**
គ. វិស័យសង្គមកិច្ច	**៣៩០**	**៤២៣**	**៤៤៦**	**១០៨.៥%**	**១៤%**
ក្រសួងសុខាភិបាល	១២៣	១៣១	១៤៦	១០៦.៣%	១៩%
ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា	១៨១	១៩២	២០១	១០៦.០%	១១%
ក្រសួងកិច្ចការនារី	៦	៦	៧	៩៨.៩%	៩%
ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ	១៣	២២	១៤	១៧៦.០%	១៣%
ឃ. វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	**៨៨**	**៩៧**	**១០២**	**១១០.០%**	**១៦%**
ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	១៩	២០	២១	១០៦.០%	១៤%
ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	១៦	១៦	២០	១០០.៤%	៣០%
ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	៦	៦	៧	១០២.៤%	១២%
ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម	៨	៨	៩	៩៥.៥%	១៧%
៩៩. ចំណាយ (ចរន្ត) មិនទាន់បែងចែក	**២១៨**	**១១៤**	**២២៨**	**៥២.៤%**	**៥%**
ថវិកាផ្តល់បន្ថែមដល់ខេត្ត-ក្រុង/ឃុំ-សង្កាត់	**៤២**	**៤២**	**៦២**	**១០០.០%**	**៤៧%**
ថវិកាត្រៀមបម្រុង/ចំណាយមិនបានគ្រោងទុក	**១៤៥**	**១៤៤**	**១០០**	**៩៩.៨%**	**-៣១%**

ប្រភព: ច្បាប់ថវិកា ២០១០ និងឯកសារគ្រប់គ្រងថវិកាឆ្នាំ២០១០ ភាគ ១: ច្បាប់ និងបទបញ្ញតិ

ចំនុចជាអវិជ្ជមាននៅក្នុងតារាងទី១បង្ហាញថាក្រសួងមួយចំនួន ដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាក្រសួងអាទិភាពនៅឆ្នាំចាស់ ទទួលបានកំណើនតិចជាងកំណើនគិតជាមធ្យមសម្រាប់ចំណាយថវិកាចរន្តរបស់ខ្លួនដូចជា: ចំណាយថវិកាចរន្តរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ក្រសួងកិច្ចការនារី ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

កំណើនថវិកាទាបចំពោះវិស័យអប់រំកំពុងក្លាយជាបញ្ហាប្រឈមមួយសម្រាប់វិស័យ នៅក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវគុណភាពអប់រំនាពេលបច្ចុប្បន្ន ដែលទាមទារឱ្យមានគ្រូបង្រៀនដែលមានសមត្ថភាព និងសម្ភារៈឧបទ្ទេសសមស្រប ដែលការចំណាយទាំងពីរនេះបានមកពីចំណាយចរន្ត។ លើសពីនេះ កំណើនថវិកាសម្រាប់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គឺទាបជាងការរំពឹងទុកបើគេពិនិត្យមើលពីតម្រូវការឱ្យមានការវិនិយោគនៅក្នុងសេវាផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មទៅកាន់កសិករ។ ចំនុចវិជ្ជមានគឺថាក្រសួងអាទិភាពបីស្ថិតនៅក្នុងចំណោមក្រសួងដែលបានទទួលកំណើនលើសពីកំណើនចំណាយថវិកាចរន្តគិតជាមធ្យម ដែលខ្ពស់ជាងគេចំនួន១០ ក្នុងនោះរួមមាន ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងសុខាភិបាល។

នៅក្នុងតារាងនេះដែរ ក៏បានបង្ហាញថា នៅក្នុងការប៉ាន់ស្មានការអនុវត្តថវិកាឆ្នាំ២០០៩ វិស័យការពារជាតិ និងសន្តិសុខ និងផ្នែករដ្ឋបាលទូទៅបានចាយលើសនៃចំណាយថវិកាចរន្តរបស់ខ្លួនដែលត្រូវបានវិភាជន៍នៅក្នុងច្បាប់ថវិកា ហើយភាគរយដែលទទួលបានសម្រាប់វិស័យនេះមានភាគរយខ្ពស់ជាងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច។ ចំណាយលើសនៅក្នុងវិស័យរដ្ឋបាលទូទៅនេះគឺបណ្តាលមកពីចំណាយលើសនៅក្នុងក្រសួងមិនមែនអាទិភាព រួមមានទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី (២០៦.៤ ភាគរយ) ក្រសួងមហាផ្ទៃ-រដ្ឋបាលទូទៅ (១៩៥ ភាគរយ) និងគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត (១៧២.៣ ភាគរយ)។ ចំណាយលើសនេះភាគច្រើនបានមកពីការប្រើប្រាស់ចំណាយត្រៀមបំរុង ឬចំណាយមិនបានគ្រោងទុក (សូមមើលផ្នែកចំណាយមិនបានគ្រោងទុកខាងក្រោម)។ ចំណាយលើសនេះត្រូវបានគេមើលឃើញថាកើតមានឡើងជាដដែលស្ទើរជារៀងរាល់ឆ្នាំក្នុងរយៈពេល៤ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ឬចាប់តាំងពីការចាប់ផ្តើមការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក្នុងឆ្នាំ ២០០៥ (សូមមើលតារាង ២ ខាងក្រោម)។

តារាង ២: ចំណាយចរន្តជាក់ស្តែង ជាភាគរយនៃថវិកាវិភាជន៍ នៅក្នុងច្បាប់ថវិកា ២០០៦-២០០៩

ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ	២០០៦	២០០៧	២០០៨	២០០៩e
ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី	១៧៣.៤%	១៩០.៨%	១៩១.0%	២០៦.៤%
ក្រសួងមហាផ្ទៃ-ផ្នែករដ្ឋបាលទូទៅ	១៩១.១%	១៦០.២%	១៣៥.៣%	១៩៥.0%
ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ	១៨៥.២%	១៧២.៨%	១៣០.៥%	១១៤.1%
គណៈកម្មការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត	១១៣.0%	១០៧៣.៥%	៦៧៧.៩%	១៧២.៣%
ក្រសួងការពារជាតិ	១០៥.៤%	១១៦.៣%	១៤៧.២%	១៩១.២%
ក្រសួងមហាផ្ទៃ-ផ្នែកសន្តិសុខសាធារណៈ	១០៨.៨%	១៣០.២%	១៤០.១%	១៣៧.0%
ក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល	៣៣៩.៣%	៣៤៧.៥%	៨០៩.៧%	២៩១.៧%

ប្រភព: ឯកសារថវិកាទូទៅរបស់រដ្ឋសំរាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១០ ភាគ១: ច្បាប់ និងបទបញ្ញតិ

៣.១ ថវិកាបន្ថែមផ្តល់ជូន បណ្តាខេត្ត វិស័យការពារជាតិនិងសន្តិសុខ ប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពសង្គម គម្រោងប្រាក់លាភការបន្ថែមតាមសមិទ្ធកម្មការងាររបស់មន្ត្រីរាជការ និងកន្សោមអាទិភាព

បន្ថែមលើពន្ធលើអចលនទ្រព្យ 0.១ ភាគរយ ដើម្បីផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ថវិការដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ថវិកាវិភាជន៍ដែលបានកើនឡើងសម្រាប់ផ្តល់ជូនខេត្ត-ក្រុង/ឃុំ-សង្កាត់បង្ហាញពីវឌ្ឍនៈភាពនៅក្នុងដំណើរការអនុវត្តប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការ។ បើប្រៀបទៅនឹងច្បាប់

ថវិកាឆ្នាំ២០០៩ ថវិកាបន្ថែមផ្តល់ជូនខេត្ត-ក្រុង/ឃុំ-សង្កាត់ កើនឡើង ៤៧% រហូតដល់ ៦២ លានដុល្លារអាមេរិក ដែលគួរត្រូវបែងចែកដើម្បីផ្តល់មូលនិធិដល់គម្រោងនៅកម្រិតឃុំ/សង្កាត់ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការមូលដ្ឋាន។ ទោះជាយ៉ាងណា ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៩ ខ្ទង់ថវិកាខេត្ត-ក្រុង និងថវិកាឃុំ-សង្កាត់ត្រូវបានដាក់រួមបញ្ចូលគ្នានៅក្នុងច្បាប់ថវិកាដែលមិនអាចឱ្យធ្វើការប្រៀបធៀបបាននូវវិភាជន៍ថវិកាសម្រាប់ខ្ទង់ថវិកាទាំងពីរនេះបានឡើយ។ យោងតាមសេចក្តីអំណះអំណាងរបស់ឯកឧត្តម គាត ឈន់ នៅលើទំព័រកាសែតភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍កាលពីថ្ងៃទី៧ ខែតុលាឆ្នាំ២០០៩ បានឱ្យដឹងថាឃុំ/សង្កាត់ នីមួយៗនឹងទទួលបានថវិកាជាមធ្យមប្រមាណ ២២.៣០០ដុល្លារអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ២០១០។

ដូចដែលបានរៀបរាប់ដោយមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ IMF[៦] ការចំណាយកើនឡើងលើវិស័យការពារជាតិ និងសន្តិសុខ (ពី ២១៩ លានដុល្លាអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ២០០៩ ដល់ ២៨១ លានដុល្លាអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ២០១០) នឹងមានឥទ្ធិពលលើការចំណាយលើវិស័យអាទិភាព។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមការងារបច្ចេកទេសស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៩ មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុបានបញ្ជាក់ថា កំណើនលើចំណាយវិស័យការពារជាតិបណ្តាលមកពីការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភរបស់យោធា ដែលនាំឱ្យកំណើនចំណាយប្រហាក់ប្រហែលនឹងចំណាយសម្រាប់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល។ មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់របស់ក្រសួងក៏បានបញ្ជាក់បន្ថែមទៀតថាកំណើនចំណាយការពារជាតិនេះត្រូវបានកែតម្រូវសម្រាប់ស្ថានភាពដែលកម្ពុជាត្រូវការពង្រឹងវិស័យការពារជាតិរបស់ខ្លួន។ ទោះបីជាកំណើនចំណាយនេះមានឥទ្ធិពលមួយផ្នែកជាវិជ្ជមានទៅលើសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ហើយចំណាយទាំងនេះមានលក្ខណៈជាចំណាយចរន្ត និងមិនគួរចាត់ទុកជាកញ្ចប់ថវិកាដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់សម្រួលដល់សេដ្ឋកិច្ចបណ្តោះអាសន្នឡើយ។ ទោះបីជាយ៉ាងណា ការប្រកាសនៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងហេតុភ្ជាប់ជាមួយនឹងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាជាតិឆ្នាំ២០១០ដែលថា ប្រាក់លាភការមុខងារសម្រាប់ទាហានដែលនឹងត្រូវកែសម្រួលនឹងធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរទៅលើការចំណាយក្នុងវិស័យការពារជាតិនេះ។

សេចក្តីថ្លែងហេតុក៏បានបញ្ជាក់ផងដែរថានឹងបង្កកកន្សោមអាទិភាព និងប្រាក់លាភការផ្អែកលើសមិទ្ធកម្មការងាររបស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិលដែលទទួលបានជំនួយគាំទ្រយ៉ាងច្រើនពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍។ ប្រការនេះផ្ទុយទៅនឹងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២ កថាខណ្ឌ២៥ ដែលបានបញ្ជាក់ថា *"នៅក្នុងនីតិកាលទី៤របស់រដ្ឋសភា រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តពង្រីកកម្មវិធីកន្សោមអាទិភាព និងប្រាក់លាភការផ្អែកលើលទ្ធផលការងារនៅតាមក្រសួង និងស្ថាប័នអាទិភាពមួយចំនួនថែមទៀត ក្នុងគោលដៅអនុវត្តឱ្យបានស៊ីជម្រៅនូវកម្មវិធីកំណែទម្រង់តាមផែនករបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៅទូទាំងប្រទេស"*។ តម្រូវការឱ្យមានការថ្លឹងថ្លែងប្រយ័ត្នប្រយែង និងការពិនិត្យនូវចំណាយគឺមានសារៈសំខាន់ និងចាំបាច់គួរតែមានការវាយតម្លៃឡើងវិញនូវហានិភ័យនៃការបន្ថយល្បឿនកំណែទម្រង់ដែលចាំបាច់ជាបន្ទាន់ព្រោះថា *"កម្ពុជាគ្មានជំរើសអ្វីផ្សេងក្រៅពីការបន្តជំរុញអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ និងហ្មត់ចត់បំផុតនូវកំណែទម្រង់ទាំងឡាយដែលបានដាក់ចេញកន្លងមក..."*[៧]។ ប្រការនេះបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា តម្រូវការឱ្យមានការថ្លឹងថ្លែងនូវការវិភាជន៍ថវិកាគួរតែត្រូវសម្រេចឱ្យបានខណៈដែលកំណែទម្រង់នានាក៏ចាំបាច់ត្រូវតែបន្តស្របពេលជាមួយគ្នាដែរ។ នេះគឺជាបញ្ហាប្រឈមដែលអ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តផ្នែកគោលនយោបាយគួរតែដោះស្រាយដោយផ្អែកលើប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋរាប់លាននាក់ដែលនឹងទទួលប្រយោជន៍ពីកំណែទម្រង់ទាំងនោះ។

ការពិភាក្សាជាច្រើនបានធ្វើឡើងស្តីពីការពង្រីកសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គមនៅប្រទេសកម្ពុជា ដែលទាំងរាជរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍កំពុងប្តេជ្ញាចិត្តចំពោះការពង្រីកសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គមនេះ។ ច្បាប់ថវិកាជាតិឆ្នាំ២០១០ ពិតជាបង្ហាញកំណើនថវិកាសម្រាប់ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា ដែលថវិកាវិភាជន៍សម្រាប់ក្រសួងនេះកើនពីចំនួន ៤៤.៣លានដុល្លារអាមេរិកនៅឆ្នាំ ២០០៩ រហូតដល់ ៥២.៦លានដុល្លារអាមេរិកនៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០។ លើសពីនេះទៀត វិភាជន៍មូលធនដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សម្រាប់ក្រសួងនេះកើនឡើងពី ១៣.៦ លានដុល្លារ ទៅ ១៨.៤ លានដុល្លារ។ វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

[៦] សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានៈ សេចក្តីថ្លែងការណ៍ក្នុងរបាយការណ៍សង្ខេបនៃបេសកកម្មបុគ្គលិកមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិប្រចាំកម្ពុជា ថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៩។

[៧] យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ដំណាក់កាលទី២ (កថាខ័ណ្ឌទី៤)

ស្តីពីកម្ពុជា មិនអាចកំណត់បានទេថាតើចំណាយថវិកានេះ ថវិកាត្រូវបានបែងចែកសម្រាប់បំរើដល់ការចំណាយលើប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពសង្គមដែរឬទេ ហើយនរណាជាអ្នកទទួលផលចំពោះចំណាយកើនឡើងនេះដោយផ្អែកលើព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងច្បាប់ថវិកាជាតិ។

៣.២ ចំណាយមិនបានគ្រោងទុក ឬចំណាយត្រៀមបំរុង

ដូចមានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី ២៥ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ចំណាយថវិកាមិនបានគ្រោងទុក នឹងត្រូវបានបែងចែកដល់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងអង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែលតាមរយៈអនុក្រឹត្យដែលធ្វើឡើងតាមសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងដែលស្ថិតនៅក្រៅវង្វង់នៃការត្រួតពិនិត្យរបស់រដ្ឋសភាជាតិ។

នៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ ២០១០ ការបែងចែកថវិកាសម្រាប់ចំណាយមិនបានគ្រោងទុកត្រូវបានកាត់បន្ថយមកនៅត្រឹម ១០០ លានដុល្លារអាមេរិកដោយធ្លាក់ចុះអស់ ៤៤ លានដុល្លាពី ១៤៤.៥ លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ២០០៩។ ប្រទេសកម្ពុជាមានហេតុផលជាច្រើនដើម្បីរៀបចំថវិកាក្នុងចំនួនជាក់លាក់ដ៏ធំមួយសម្រាប់ការចំណាយមិនបានគ្រោងទុកនានាដែលអាចមានដូចជាៈ ថវិកាទទួលបានពីម្ចាស់ជំនួយមានបរិមាណទាបជាងការរំពឹងទុក គ្រោះទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងគ្រោះធម្មជាតិដទៃទៀត ដើម្បីធានាដល់សន្តិសុខជាតិ និងការការពារព្រំដែនកម្ពុជា។ យ៉ាងណាមិញ ដូចដែលបានឃើញនៅក្នុងសេចក្តីសង្ខេបដាច់ដោយឡែកស្តីពីការវិភាគលើការប្រើប្រាស់ចំណាយថវិកាមិនបានគ្រោងទុករបស់រាជរដ្ឋាភិបាលចាប់ពីឆ្នាំ២០០៥ ដល់ឆ្នាំ២០០៩ អនុក្រឹត្យដែលអនុម័តលើការចំណាយជាក់ស្តែងហាក់ដូចជាផ្តល់ការពន្យល់មួយចំនួនស្តីពីការប្រើប្រាស់ថវិកាទាំងនេះ។ លទ្ធផលនៃការវិភាគលើចំណាយមិនបានគ្រោងទុកនេះ បង្ហាញថាថវិកាទាំងនេះមិនត្រឹមតែបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ចំណាយលើ "ហេតុការណ៍ដែលមិនបានគ្រោងទុក" ដូចជា គ្រោះទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត ថវិកាទទួលបានពីម្ចាស់ជំនួយមានបរិមាណទាបជាងការរំពឹងទុកប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងត្រូវបានចំណាយលើតម្រូវការបន្ថែមរបស់ក្រសួងដែលអាចគ្រោងទុកជាមុន ដូចជាការចំណាយលើការផ្គត់ផ្គង់អង្ករដល់ក្រុមហ៊ុនឯកជនចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០០៣ និង ចំណាយបំរើដល់ការរៀបចំការបោះឆ្នោត។

សម្រាប់ចំណាយមិនបានគ្រោងទុកប្រចាំឆ្នាំនេះដែលមាន ៨% នៃការចំណាយចរន្តសរុប អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្នើសុំរាជរដ្ឋាភិបាល និងរដ្ឋសភាជាតិ គួរតែផ្តល់អាទិភាពនៃការវិភាជន៍ថវិកានេះនៅក្នុងច្បាប់ថវិកានៃឆ្នាំបន្ទាប់ក្រោយៗទៀតទៅឱ្យវិស័យអាទិភាពដែលនឹងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ និងក្រុមងាយទទួលរងគ្រោះ។

៤.ចំណាយមូលធន

តារាង "គ១ ឬគ២" ស្តីពីចំណាយមូលធននៅក្នុងច្បាប់ថវិកា២០១០ បង្ហាញថា ចំណាយមូលធនសរុបនៅឆ្នាំ ២០១០ នឹងមានចំនួនដល់ ៧៦១.៣លានដុល្លារអាមេរិក ដែលកើន ១៣% ធៀបនឹងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០០៩។ តារាង ៣ ខាងក្រោមផ្តល់សេចក្តីសង្ខេបរបស់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធដែលថវិកាទាំងអស់មាន ៩៤% នៃចំណាយមូលធនទាំងអស់នៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០។

តារាង ៣ បង្ហាញពីកំណើនចំណាយមូលធនសម្រាប់ក្រសួងដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម និងជនបទ។ ចំណាយមូលធនសរុបរួមសម្រាប់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និង ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម កើនឡើងដល់ ៣៨ លានដុល្លារអាមេរិក ដែលគួរតែមានផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមាននៅតាមតំបន់ជនបទដែលមានប្រជាជនក្រីក្រ ៩០% កំពុងរស់នៅ។

ដូចមានបង្ហាញនៅក្នុងការវិភាគលើការអនុវត្តច្បាប់ថវិកាពីឆ្នាំកន្លងមក (សូមមើលការវិភាគច្បាប់ថវិកានៅឆ្នាំ២០០៨ និង ឆ្នាំ២០០៩) ការរំលេចនូវថវិកាដែលបានបែងចែកទាំងនេះទៅជាការចំណាយជាក់ស្តែង បានបង្ហាញថានៅតែជាបញ្ហាប្រឈមមួយ។ ចំណុចនេះ ត្រូវបានធ្វើការបំភ្លឺឡើងវិញម្តងទៀត តាមភាពជាក់ស្តែងដែលថា គម្រោងចំនួន ៥២ របស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

គម្រោងចំនួន ២៥ របស់ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម និងគម្រោងចំនួន ២៣ របស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដែលបានគ្រោងនៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០០៩ ហាក់ដូចជា មិនបានអនុវត្តន៍ និងត្រូវបានរំកិលទៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០[៨]។ នេះបង្ហាញថាក្រសួងទាំងពីរនេះទំនងជាចំណាយមិនគ្រប់នូវថវិកាវិភាជន៍របស់ខ្លួនម្តងទៀតនៅឆ្នាំ២០០៩ ការលំបាកដែលបានប្រឈមនៅក្នុងការអនុវត្តគម្រោងកសិកម្មក៏ត្រូវបានរៀបរាប់លម្អិតនៅក្នុងប្រអប់ទី ១ ខាងក្រោមដែលពិពណ៌នាពីបញ្ហាប្រឈមដែលក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម បានប្រឈមក្នុងការអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រនៅភាគពាយ័ព្យរបស់កម្ពុជា ដែលបានទទួលកម្ចីហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការចំនួន ២០ លានដុល្លារអាមេរិក ពីធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី និងថវិកាជំនួយឥតសំណងចំនួន ៤ លានដុល្លារអាមេរិកពីទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង (AFD)។

វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា សូមសំណូមពរឱ្យមានតួនាទីសំខាន់របស់រដ្ឋសភាជាតិ ទៅលើការត្រួតពិនិត្យគុណភាពនៃជំនួយគាំទ្រដែលផ្តល់ដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដល់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម និងតើត្រូវចាត់វិធានការអ្វីខ្លះ ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលដោយមានការគាំទ្រពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីអនុវត្តន៍គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ទាំងនេះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងទាន់ពេលវេលា។

តារាង ៣: ចំណាយមូលធននៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០ របស់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធដែលបានជ្រើសរើស (គិតជាលានដុល្លារអាមេរិក)

	២០០៩	**២០១០**	**ភាគរយនៃការកើនឡើង/ការថយចុះក្នុងឆ្នាំ២០១០ធៀប២០០៩**
ចំណាយមូលធនសរុប	***៦៧៣.៨***	***៧៦១.៣***	***១៣%***
ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា	៤.៨	១៨.៤	២៨៥%
ក្រសួងមហាផ្ទៃ	១០.៧	២២.៣	១០៩%
ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍	៨.២	១៣.៨	៦៧%
ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម	៤៣.៩	៦៧.៤	៥៤%
ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	១៣.៩	២១.០	៥១%
ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន	១៩៥.៥	២៥៤.១	៣០%
ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	៥១.២	៥៨.៥	១៤%
ក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល	៤២.៦	៤៣.៩	៣%
ក្រសួងសុខាភិបាល	១២៦.០	១២២.៦	-៣%
ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ	៣៨.៧	៣៣.០	-១៥%
សាលារាជធានីភ្នំពេញ	១៣.០	១០.៥	-១៩%
ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា	៦៣.១	៤៩.២	-២២%

ប្រភព: ច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ ២០១០

តារាង ៤ បង្ហាញថាក្រសួងកសិកម្ម និង ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទមិនត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងរយៈពេល ៤ឆ្នាំកន្លងមកនេះទេ ខណៈដែលក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយមមិនត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ឆ្នាំ ២០០៦ និង២០០៧ ហើយចាប់ផ្តើមទទួលបានអាទិភាពរបស់ខ្លួន ក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ និង ២០០៩ (ដោយទទួលបានហិរញ្ញប្បទានពីថវិការដ្ឋ)។ ប្រសិនបើគិតតែ

[៨] ក្រសួងផែនការ: កម្មវិធីវិនិយោគសាធារណៈ ២០១០-២០១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៩។

ហិរញ្ញប្បទានពីប្រភពខាងក្រៅពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នោះ ក្រសួងទាំង៣ បានចំណាយមិនគ្រប់ទៅតាមថវិកាវិភាជន៍របស់ខ្លួននៅក្នុង ឆ្នាំ២០០៨ -២០០៩។ ទោះជាយ៉ាងណា គួរកត់សំគាល់ផងដែរថា ទន្ទឹមពេលដែលថវិការដ្ឋមានសម្រាប់ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម ក្រសួងពីរទៀតដែលចាត់ទុកថាជាក្រសួងអាទិភាព និងចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដោយផ្ទាល់ទៅនឹងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ មិនត្រូវបានគាំទ្រខ្លាំងក្លាដោយថវិការដ្ឋនេះនៅឡើយទេ។

តារាង ៤: ចំណាយមូលធនប៉ាន់ស្មាន ជាភាគរយ នៃថវិកាវិភាជន៍ ២០០៦-២០០៩ សម្រាប់ក្រសួងអាទិភាព

ក្រសួងអាទិភាព	២០០៦	២០០៧	២០០៨e	២០០៩e
ក្រសួងសុខាភិបាល	៦០%	៩៥%	១១១%	១២២%
ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា	១៤៣%	៧២%	៨៥%	៦៩%
ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	៣០%	៣៩%	២៥%	៥០%
ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម	៤១%	៥៣%	១១១%	១១២%
ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	១០១%	៥៧%	៣២%	៧០%
ក្រសួងរៀបចំដែនដី និងនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	១៧៣%	១២%	១៧៥%	១២៤%
ក្រសួងយុត្តិធម៌	២៩៧%	៣៥%	0%	0%
ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ	២%	0%	0%	0%
ក្រសួងកិច្ចការនារី	៣១%	២៤%	៨២%	៩%

ប្រភព: ច្បាប់ទូទាត់ថវិកា ២០០៦-២០០៧ កម្មវិធីវិនិយោគសាធារណៈ ២០០៩-២០១១ និង២០១០-២០១២

ប្រអប់ ១: ការសង្ខេបនៃករណីសិក្សា[៩]: "ការអនុវត្តគម្រោងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពភាគពាយ័ព្យ"

កម្ចីហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការទំហំ២០លានដុល្លាអាមេរិកពីធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីត្រូវបានអនុម័តទៅលើ "គម្រោងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពភាគពាយ័ព្យ" កាលពីខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៣ដែលត្រូវបានបំពេញបន្ថែមចំនួន៤ លានដុល្លាទៀតដោយជំនួយឥតសំណងពីទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង។ ទោះបីជាយ៉ាងណា ការអនុវត្តគម្រោងនេះមិនបានចាប់ផ្តើមរហូតដល់ឆ្នាំ២០០៧ និងគិតមកដល់ត្រឹមឆ្នាំ២០០៩ មូលនិធិមួយផ្នែកធំនៅមិនទាន់ត្រូវបានចំណាយនៅឡើយ។ គម្រោងនេះធ្លាប់ត្រូវបានពន្យារពេលពីរទៅបីឆ្នាំ ដែលធ្វើឱ្យមានការចាប់អារម្មណ៍លើមូលហេតុនៃការអនុវត្តយឺត នៅពេលដែលកម្ពុជាកំពុងតែត្រូវការចាំបាច់នូវទំហំវិនិយោគយ៉ាងធំដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្ររបស់ខ្លួន។ ការពន្យល់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងមន្ត្រីធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីចំពោះមូលហេតុនៃការអនុវត្តគម្រោងនេះយឺតគឺដោយសារៈ ១) លក្ខណៈដើមនៃគម្រោង, ២) ដំណើរការលទ្ធកម្មគម្រោង និង ៣) កត្តាមនុស្ស (ការពឹងផ្អែកលើទីប្រឹក្សាខាងក្រៅ និងការផ្លាស់ប្តូរនូវបុគ្គលិកទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម)។

ការពន្យារនៅក្នុងការអនុវត្តគម្រោងធ្វើឱ្យមានការពន្យារដល់អត្ថប្រយោជន៍ដែលត្រូវទទួលបានដូចជាៈ ទិន្នផលខ្ពស់ជាងមុន ចំណូលបន្ថែមសម្រាប់កសិកររាប់ពាន់នាក់ និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ តាមរយៈការធ្វើសម្ភាសន៍បានឱ្យដឹងថា ៦ឆ្នាំបន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទចាប់ផ្តើមគម្រោងដែលបានស្នើចាប់ពីចុងឆ្នាំ២០០៩រហូតដល់បច្ចុប្បន្នមានការប្តេជ្ញាចិត្តខ្លាំងក្លាដោយភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដើម្បីពន្លឿនការអនុវត្តគម្រោងធារាសាស្ត្រដែលនៅសេសសល់ចំនួន ១០ ទៀត។ ដោយមានបទពិសោធន៍ និងមេរៀនក្នុងរយៈពេលពីរទៅបីឆ្នាំកន្លងមក រាជរដ្ឋាភិបាលមានការប្តេជ្ញាចិត្ត និងជំនឿថា គម្រោងនេះនឹងត្រូវបញ្ចប់ត្រឹមឆ្នាំ ២០១០។

[៩] លទ្ធផលនៃការសិក្សានេះគឺជាលទ្ធផលសម្រេចបានបន្ទាប់ពីការសិក្សាធ្វើឡើងដោយលោក ច័ន្ទ សុផល ដែលផ្តល់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវដោយ វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជានៅដើមឆ្នាំ២០០៩។

ឱនភាពថវិការបស់ប្រទេសកម្ពុជាកើនឡើងពី ២២ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ ទៅ ៨៧,៦ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ ២០១០។ ដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងច្បាប់ថវិកា ឱនភាពថវិកាដែលបានកើនឡើងនឹងត្រូវទទួលបានពីថវិកាបម្រុងរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងធនាគារជាតិដែលអាចនឹងបណ្តាលឱ្យមានសម្ពាធអតិផរណាលើលុយរៀលក្នុងឆ្នាំ ២០១០។

បញ្ហាប្រឈមដែលប្រទេសកម្ពុជាបានជួបប្រទះក្នុងឆ្នាំ២០០៨ និង២០០៩ ដូចបានពិពណ៌នាក្នុងសេចក្តីផ្តើម បង្ហាញពីភាពសមហេតុផលនៃចំណាយសាធារណៈដែលបានកើនឡើងដើម្បីបញ្ចៀសផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកលើអ្នកក្រីក្រ ការធានានូវស្ថេរភាពការងារ ការផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់អ្នកគ្មានការងារធ្វើ។ល។ ទោះបីជាយ៉ាងណា បទពិសោធន៍ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ បានបង្ហាញពីផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាននៃអតិផរណាខ្ពស់ទៅលើជនក្រីក្រ ដូច្នេះវាមានសារៈសំខាន់ណាស់ដែលច្បាប់ថវិកាក្នុងពេលអនាគតគួរតែផ្តោតទៅលើការថ្លឹងថ្លែងឱ្យមានតុល្យភាពថវិកាឱ្យបានច្រើនជាងមុន និងជៀសវាងកុំឱ្យកើតមានអតិផរណា (ដូចបានបញ្ជាក់ពីចំណុចសំខាន់៧ក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទីពីរ) និងបន្តប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភាពក្រីក្រដែលជាបញ្ហាអាទិភាពដ៏ចម្បង។

៦. សំណូមពរចំពោះច្បាប់ថវិកាជាតិនាពេលអនាគត

នៅពេលដែលធ្វើការវិភាគកញ្ចក់ថវិកានៅក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០១០ បញ្ហាមួយកើតមានឡើងលើកម្រិតនៃការបន្សុីគ្នារវាងច្បាប់ថវិកា និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណព្រមទាំងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ដែលត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងការវិភាគច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០០៨ និង ២០០៩។ ចំនុចសំខាន់ដែលអាចត្រូវធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនៅក្នុងការរៀបចំជាសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកា និងច្បាប់ថវិកានាពេលអនាគត និងអាចឱ្យរដ្ឋសភាជាតិ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលត្រួតពិនិត្យបានគឺ:

- គួរមានការពិភាក្សាជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលអំពីមូលហេតុនៃការចំណាយមិនគ្រប់របស់ក្រសួងអាទិភាព និងការចំណាយលើសរបស់ក្រសួងមិនមែនអាទិភាព ដែលយន្តការនេះនឹងអនុញ្ញាតិឱ្យរដ្ឋសភាទាមទារឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលមានគណនេយ្យភាពចំពោះការគ្រប់គ្រងមូលនិធិសាធារណៈទាំងនេះ តាមរយៈតួនាទីត្រួតពិនិត្យលើថវិកាជាតិរបស់ខ្លួន។
- រាជរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដែលគាំទ្រវិស័យកសិកម្មគួរធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងដល់ការអនុវត្តថវិកា ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាជៀសវាងការចំណាយមិនអស់ ពីព្រោះថាប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ និងងាយទទួលរងគ្រោះគឺជាអ្នកទទួលប្រយោជន៍ពីគម្រោងទាំងនេះ។ រាជរដ្ឋាភិបាលគួរផ្តល់អាទិភាពប្រើប្រាស់ធនធានដែលមានរបស់ខ្លួនដូចជាចំណាយមិនបានគ្រោងទុកឱ្យទៅក្រសួងអាទិភាព។
- រួមបញ្ចូលការពិពណ៌នាលម្អិតដែលពន្យល់ហេតុផលជំរុញឱ្យមានការបែងចែកថវិកាដែលមាននៅក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាដល់សមាជិកសភា និងដែលអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកវិភាគ ស្វែងយល់ពីវត្ថុបំណងគោលនយោបាយ ដែលស្តែងចេញតាមរយៈតួលេខនៃខ្ទង់ថវិកាដែលមាននៅក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាជាតិ។
- ជាមួយនឹងការពិពណ៌នានេះដែរ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាជាតិ គួរពន្យល់ពីទំនាក់ទំនងនៃការបែងចែកថវិកាទៅនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម២០០៩-២០១៣ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលរបស់ក្រសួងផែនការ មានសក្តានុពលក្នុងការបញ្ចូលគ្នារវាងថវិកាជាតិ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២។ ការបែងចែកគម្រោងចំណាយនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្មតាមវិស័យគួរតែពិពណ៌នានៅក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាលើកក្រោយៗទៀត ដោយសារតែវាអាចឱ្យសមាជិកសភាធ្វើការវាយតម្លៃឱ្យកាន់តែប្រសើរចំពោះភាពបន្សុីគ្នារវាងច្បាប់ថវិកា និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម។
- លើសពីនេះទៀត ច្បាប់ថវិកាអាចត្រូវធ្វើឱ្យបានលម្អិតជាងនេះលើសពីវិភាជន៍ជាតួលេខដុលជារួមសម្រាប់ក្រសួងនីមួយៗដើម្បីឱ្យសមាជិកសភាមានការជជែកវែកញែកលម្អិតជាងនេះទៀត។ លើសពីនេះទៀត រាជរដ្ឋាភិបាលគួរដាក់បញ្ចូលតួឡោន (តារាង) ស្តីពីការអនុវត្តថវិកាប៉ាន់ស្មានសម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធបច្ចុប្បន្ន ជាពិសេសចំពោះចំណាយថវិកាមូលធន និងតួលេខចំណាយថវិកាចរន្តប៉ាន់ស្មានដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងតួលេខផ្សេងៗទៀតដូចដែលមានបង្ហាញនៅក្នុងសេចក្តីសង្ខេបថវិកានៅឆ្នាំ

កន្លងមក (២០០៧ និង២០០៨) ពីព្រោះថាតួលេខទាំងពីរនេះនឹងផ្តល់ជាព័ត៌មានទៅដល់សមាជិកសមាជិការដ្ឋសភាអំពីស្ថានភាពស្តីពីការអនុវត្តថវិកាក្នុងឆ្នាំបច្ចុប្បន្ន។

- ជាចុងក្រោយ ការរៀបចំកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ ឬកិច្ចប្រជុំពិភាក្សាជាសាធារណៈ[១០] ដាច់ដោយឡែករវាងសមាជិកសភាប្រជាពលរដ្ឋ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលអាចធ្វើឱ្យថវិកាជាតិមានការឆ្លើយតបកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត ចំពោះតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា។

វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា

លោក ឈិត សំអាត

នាយកប្រតិបត្តិ

ទូរស័ព្ទលេខ: ០២៣ ២១៤ ៤២៩

អ៊ីម៉ែល: ngoforum@ngoforum.org.kh

អាសយដ្ឋាន: អាគារលេខ ៩-១១, ផ្លូវ ៤៧៦, សង្កាត់ទួលទំពូង១, ខណ្ឌចំការមន ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ ២២៩៥

[១០] ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧រហូតដល់ពេលបច្ចុប្បន្នគ ណៈកម្មការទីពីរនៃរដ្ឋសភាជាតិបានសហការជាមួយនឹងវេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជាក្នុងការរៀបចំនូវសិក្ខាសាលាសភាចំនួនបីលើកដែលផ្តោតលើការវិភាគ និងពិភាក្សាលើការវិភាជន៍ថវិកាក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សិក្ខាសាលាពិភាក្សា ឬពិគ្រោះយោបល់នេះ គួរតែមានការពង្រីកឱ្យបានទូលំទូលាយបន្ថែមទៀតដោយការរួមបញ្ចូលនូវអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសាធារណៈជន។